

08.04.2010

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Lausuntopyyntö YM036:00/2007

Lausunto ehdotuksesta uudeksi jätelaiksi

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää lakiehdotusta kokonaisuutena hyvänä. Nykyiseen jätelakiin verrattuna on onnistuneesti mm. selkeytetty vastuita sekä luotu jätelain valvontaa helpottavia uusia työkaluja. Valitettavasti joidenkin säännösten valvonta saattaa kuitenkin käytännössä osoittautua suhteettoman työlääksi saavutettavaan hyötyyn nähden. Joiltakin osin ehdotuksessa on vielä tulokinnanvaraisia säännöksiä eikä ehdotus näyttäisi kovin merkittävästi pystyvän edistämään esimerkiksi jätteen synnyn ehkäisyä tai tuotannon materiaalihakkuutta.

ELY -keskus haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota seuraaviin jätelakiehdotuksen kohtiin:

Yleiset säännökset

Direktiivin 2 artiklan 1f kohdan mukaista rajausta, jonka mukaan vaarattomat ulosteet, oljet, muut maa- ja metsätaloudesta peräisin olevat luonnonmukaiset, vaarattomat ainekset eivät kuulu direktiivin sovellusalaan ei tässä ole ehdotettu, vaan ko. jätteet kuuluisivat jätelain sovellusalaan.

ELY -keskus pitää ehdotusta kannatettavana, koska sekä jätteentuottajien tasapuolisen kohtelun vuoksi, että epäasianmukaisen jätteenkäsittelyn ehkäisemiseksi jätelaissa säädettävien yleisten velvollisuuksien tulee koskea kaikkia jätteentuottajia ja kaikkia sellaisia jätteitä, joiden käsittelystä ei säädetä muualla laissa.

3 §:n 2 momentissa on määritelty milloin aine tai esine ei ole jäte vaan sivutuote. Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä sivutuotteeksi määrittelyn edellytyksistä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin aine tai esine ei ole enää jätettä.

ELY -keskus haluaa tuoda esille, että säännöksissä ei määrätä mikä viranomainen tapauskohtaisesti ratkaisee aineen tai esineen määrittämisen annettujen kriteerien perusteella.

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet

6 §:ssä on määrätty tuotteen valmistajan, markkinoille saattajan ja jakelijan huolehtimisvelvollisuudet. Perustelujen mukaan säännökset ovat joustavia antaen lakiperus-

tan yksittäisiä tuotteita tai toimintaa koskevalle norminannolle ja lupamääräyksille, mutta eivät riitä hallintopakon perusteeksi. Pykälän 4 momentissa annettuun valtuutukseen ei sisälly tarkempien määräysten antaminen pykälän 1 momentin 1 kohdassa mainittuun materiaalihokkuuden vaatimukseen, 1 momentin 3 kohdassa mainittuun vähemmän jätettä tuottavan tuotantomenetelmän valintaan eikä 1 momentin 4 kohdassa mainittuun tuotteen tarpeettomaan pakkaamiseen, joihin voitaisiin siis vaikuttaa vain lupamääräysten avulla.

ELY –keskuksen näkemyksen mukaan jätelailla ei välttämättä voitaisi tähän säädökseen perustuen riittävän tehokkaasti vaikuttaa jätteen synnyn ehkäisyyn tuotannossa.

12 §:ssä määrätään, että laissa tarkoitettujen viranomaisten on jätehuollon suunnittelussa ja ohjauksessa pidettävä tavoitteena sitä, että maassa on riittävästi ja tarvetta vastaavasti mahdollisuuksia kunnan vastuulle säädetyn sekalaisen yhdyskuntajätteen käsittelyyn ja muun jätteen loppukäsittelyyn ottaen huomioon jätehuollon ensisijaisuusjärjestys, maantieteelliset olosuhteet sekä tarve tiettyjen jätteiden erityiskäsittelyyn. Pykälän 3 momentin mukaan jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että jäte toimitetaan käsiteltäväksi johonkin lähimmistä tarkoitukseen soveltuvista laitoksista. Pykälän 4 momentin mukaan jätettä hyödyntävän laitoksen on huolehdittava siitä, että laitoksen käsittelemästä jätteestä mahdollisimman pieni osa päättyy loppukäsittelyksi.

ELY –keskus haluaa huomauttaa, että pykälän 1 momentissa määrättyyn velvollisuuteen liittyen alueellista jätesuunnitelmaa laadittaessa ei ELY-keskuksilla ole mahdollisuutta ja resursseja taikka tarpeeksi tehokkaita keinoja niin yksityiskohtaiseen suunnitteluun ja ohjaukseen, jota vaadittaisiin esimerkiksi laitospaikkasiteetin mitoittamiseen tai laitosten sijoituspaikkojen määräämiseen.

Pykälän 3 momentissa tarkoitetun läheisyysperiaatteen tulisi olla toissijainen jätehuollon ensisijaisuusjärjestykseen nähden siten, ettei jätteiden hyödyntämisen esteenä olisi alueella olevien hyödyntämlaitosten puute. Jätteet tulisi aina kaatopaikkakäsittelyn sijasta ensisijaisesti pystyä toimittamaan hyödynnettäviksi riippumatta kuljetusmatkasta.

Pykälän 4 momentissa jätteen hyödyntäjille osoitetun velvoitteen tulisi yhtä lailla koskea jätteen loppukäsittelijöitä, kuten kaatopaikan pitäjiä. ELY –keskus ehdottaakin, että jätteen hyödyntäjien asemasta säännöksessä tarkoitettu velvoite osoitettaisiin kaikille jätteen käsittelijöille.

Kunnan järjestämä jätehuolto

22 §:n 2 momentin mukaan kunnan tulisi järjestää nykyiseen tapaan myös asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen (aik. ongelmajätteen) käsittely jätteen määrästä ja laadusta riippumatta. Kunta ei kuitenkaan vastaisi enää maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen käsittelyn järjestämisestä, vaan vastuu kuuluisi maa- ja metsätalouden elinkeinonharjoittajille vastaavasti muiden elinkeinonharjoittajien tapaan.

ELY –keskus katsoo, että kunnan vastuu myös maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen käsittelystä tulisi säilyttää ennallaan. Maa- ja metsätalouden harjoittajat ovat sijoittuneet haja-asutusalueille toisin kuin pääosa muista elinkeinoharjoittajista, eikä heillä siten välttämättä ole tasapuolisia mahdollisuuksia saada yksityisiä jätehuoltopalveluita.

ELY –keskuksen näkemyksen mukaan 24 §:n Vaihtoehto1, jossa kunta voisi päättää olla järjestämättä jätteenkuljetusta vain pykälän 1 momentissa mainittujen jätteiden osalta takaisi 24 §:n Vaihtoehto 2:ta paremmin kaikille asukkaille kiinteistön sijainnista riippumatta tasapuoliset palvelut ja paremmat mahdollisuudet saada jätehuoltopalvelut kilpailutettuun hintaan. Varsinkin haja-asutusalueilla paikallisia palvelun tarjoajia on usein vain yksi, jolloin yksityisellä kiinteistöllä ei käytännössä ole mahdollisuutta kilpailuttaa palvelua.

Tuottajavastuu

ELY –keskus haluaa tuoda esiin, että maataloudessa käytettävät muovikalvot ovat hyödynnettävissä ainakin energiana, mutta niiltä puuttuu keräysjärjestelmä. Asia tulisi hoitaa lakiuudistuksen yhteydessä määrittelemällä ne kuulumaan tuottajavastuujärjestelmän piiriin.

Suunnittelu ja ohjaus

74 §:n 1 momentissa kunnalle määrätty velvollisuus jäteneuvonnan järjestämisestä on rajattu koskemaan kunnan vastuulla olevaa 22 §:ssä määriteltyä jätettä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on laissa määrättyjä tehtäviä hoitaessaan erityisesti edistettävä 6 §:n 1 momentissa tuotteen valmistajille, markkinoille saattajille ja jakelijoille säädettyjen velvollisuuksien toteutumista.

ELY –keskuksen huomauttaa, että tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden osalta vastuu jäteneuvonnasta tulisi myös tässä selkeästi osoittaa tuottajille, vaikka velvoitteita onkin annettu 6 §:n 2 ja 3 momenteissa. 35 §:n 3 momentissa tuottajia veloitettu vain vastaanottoaikkojen sijainnista ja aukioloajoista tiedottamiseen.

Jätehuoltorekisteriin hyväksyminen ja merkitseminen

76 §:n mukaan jätehuoltorekisteriin tehdyn hakemuksen vastaanottaneen ELY –keskuksen tulisi pyytää hakemuksesta lausunto kaikilta niiltä ELY –keskuksilta, joiden alueelle toiminta ulottuu.

ELY –keskus katsoo, että ehdotettu menettely olisi turhan työläs. Riittävä menettely on nykyinen käytäntö, jossa päätös lähetetään tiedoksi muille ELY –keskuksille.

79 §:n mukaan jätteen kuljettajien on raportoitava vuosittain ELY –keskuksille jätteen määrästä, lajista, laadusta, alkuperästä ja toimituspaikoista ELY –keskuksittain eriteltyinä.

ELY –keskus pelkää, että säännöksen valvonta tulisi viemään nykyiseen tilanteeseen nähden merkittävästi enemmän resursseja. Kaikilla kuljettajilla ei myöskään välttämättä ole mahdollisuutta tai edellytyksiä sähköiseen raportointiin, joka edelleen lisäisi resurssitarvetta.

83 §:n mukaan jätteen ammattimaisesta keräyksestä on tehtävä ilmoitus jätehuolto-rekisteriin merkitsemistä varten. Ilmoitus tehtäisiin sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella keräystä harjoitetaan.

Koska jätteen keräykseen voidaan helposti ymmärtää kuuluvaksi myös jätteen kuljetamista, ehdottaa ELY –keskus, että tässä yhteydessä puhuttaisiin jätteen vastaanotopaikoista, jotka eivät ole ympäristöluvan varaisia.

Valvonta ja hallintopakko

113 §:ssä säädetään hallinnollisessa menettelyssä käyttöön otettavasta laiminlyöntimaksusta, jonka soveltamisen piiriin tulisi sellaisia pykälän 1 ja 2 momenteissa tarkemmin määrättyjä rikkeitä, joiden toteen näyttäminen olisi yksinkertaista eikä vaatisi esitutkintaa.

ELY –keskus katsoo, että nykyiseen jätelakiin verrattuna uusi säännös on tarpeellinen ja jätelain valvontaan hyvin soveltuva työkalu.

Ylijohtajan sijainen,
Yksikön päällikkö, ympäristönsuojeluyksikkö,
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Aarne Wahlgren

Ylitarkastaja
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Eeva Ottoila